

Communication

UDC 931:61 / 616-002.77 / 061.3 / 327 (-81) / 497.1

Duškanka MARTINOVIĆ, Zvonko HUMBOLDT

Kliničko-bolnički centar "Firule", Split

KRATKI OSVRT NA TEME O REUMATIZMU IZLOŽENE NA III SVESLAVENSKOM LIJEČNIČKOM KONGRESU U SPLITU 1930. GODINE*

Prije 60 godina Radoničić¹ je naveo da je mnogo toga kod reumatizma sporno i nerazjašnjeno, već od principijelnog pojma što reumatizam podrazumijeva, do etiologije, nomenklature i samih terapijskih metoda.

Interesantna su razmišljanja Kimle² iz Praga o infekcijskom reumatizmu, čiji opis odgovara reumatskoj vrućici. On ističe problem kauzalne geneze: mogućnost specifičnog agensa, posebnog soja streptokoka ili drugih nepoznatih mikroba u organizmu promijenjene reaktivnosti, u što će više svjetla unijeti Klinge-ovo istraživanje anafilaksije i Arthus-ovog fenomena.

Izdvojili bismo izlaganje Urlicha³, koji već tada zapaža utjecaj endokrinih žlijezda na bolesti zglobova i mišića, dajući prednost spolnim, potom štitnoj žlijezdi i hipofizi. Preporuča da se pokuša liječenje artropatija ekstraktima endokrinih žlijezda (prisjetimo se da je davanje glukokortikoida primjenio Hench tek 1948. god.)

Zanimljiva su zapažanja Radoničića⁴ kod mlade pacijentice oboljele od akutne upale zglobova (prema opisu vjerojatno SLE), gdje se istovremeno javio upalni proces na pleuri i perikardu. Pritom on naglašava da i kod malih promjena na zglobu ne treba previdjeti bolest srca.

Melanowski⁵ iz Varšave, opisujući reumatski iritis, ističe predispoziciju kao etiološki faktor, smatrajući da su promjene na irisu gotovo identične promjenama na zglobovima kod reumatskih bolesti.

*Saopšteno na Naučnom skupu "Značaj i uloga III sveslavenskog liječničkog kongresa održanog u Splitu 5-8.X 1930. godine" u Splitu 5.X 1990. godine.

Zahvaljujući razvoju bazične i kliničke imunologije danas, poznaje se etiologija većine reumatskih bolesti. Definicija, a samim tim i dijagnoza pojedinih bolesti. Definicija, a samim tim i dijagnoza pojedinih bolesti sve je preciznija, što uslovljava adekvatnu klasifikaciju.¹⁴ Tako na primjer reumatsku vrućicu, akutni i subakutni endokarditis, čija je problematika tada uvelike tištala naše kolege, danas više ne svrstavamo u klasične reumatske bolesti.

Ovo je samo naznaka nekih brojnih problema na tragu razmišljanja Radoničića: u reumatologiji je još mnogo toga nerazjašnjeno i sporno, što je izazov za nova istraživanja.

Iako se dio razmatranja danas doima arhaično, ne smijemo zanemariti originalna razmišljanja koja još uvijek nisu dovoljno rasvijetljena i ikorištena (primjerice Urlicha³).

Na kongresu su iz oblasti reumatologije bili izloženi još i slijedeći radovi: dr Drago Čop (Zagreb), Reumatizam⁶, prof. dr Edvard Cmut (Prag), Boj proti reumatizmu v Československé Republice⁷, prof. dr Rudolf Eiselt (Prag), Artritidy stáři⁸, dr Jova Popović (V. Bečkerek), Reumatizam i oko⁹, doc. dr J. Paroulek, doc. dr K. Weber, dr M. Wichterlova (Prag), Elektrokardiografické nálezy u akutnich rheumatických polyarthritid¹⁰, doc. dr Branislav Stanojević (Beograd), Dijagnostička vrednost kutireakcija kod reumatičnih oboljenja¹¹, prof. dr Dimitrije Antić, dr Dušan Borić (Beograd), Rheumatismus articulorum acutus¹², dr Ljubomir Savković (Beograd), Hronična artritidna oboljenja kičmenog stuba¹³.

LITERATURA:

- ¹ Radoničić K., *Reumatizam*, Uvodna reč. III sveslovenski lekarski kongres u Splitu 5. do 8.X 1930. Naučni rad kongresa, I knjiga, Beograd, 1930, 5-6. - ² Kimla R., *Dnešni stav otázky esencijalného rheumatizmu infečného*. Ibidem, 25-6. - ³ Urlich V., *Endokrinni složka u chronických onemocnení kloubních v zrcadle basálního metabolismu*. Ibidem, 62-3. - ⁴ Radoničić K., *Diskusija*. Ibidem, 82. - ⁵ Melanowski H. W., *Gošćowce zapalenie teczówki*. Ibidem, 77-8. - ⁶ Čop D., *Reumatizam*. Ibidem, 27-29. - ⁷ Cmut E., *Boj proti reumatizmu v Československe Republice*. Ibidem, 30-32. - ⁸ Eiselt R., *Artritidy stáři*. Ibidem, 36-53. - ⁹ Popović J., *Reumatizam i oko*. Ibidem, 79-87. - ¹⁰ Paroulek J. i sar., *Elektrokardiografické nálezy u akutnich rheumatických polyarthritid*. Ibidem, 88-94. - ¹¹ Stanojević B., *Dijagnostička vrednost kutireakcije kod reumatičkih oboljenja*. Ibidem, 102-111. - ¹² Antić D., i sar., *Rheumatismus articulorum acutus*. Ibidem, 112-128. - ¹³ Savković Lj., *Hronična artritidna oboljenja kičmenog stuba*. Ibidem, 144-154. - ¹⁴ Irving H. F. and all., *Rheumatology*, MKSAP, 1988, 581-604.

Duška MARTINOVIĆ, Zvonko HUMBOLDT

Clinical Center "Firule", Split

RHEUMATISME - THEMES ON THE THIRD PAN-SLAVIC MEDICAL CONGRESS IN SPLIT IN 1930

Key words: History of Medicine; Rheumatology; The Third Pan-Slavic Medical Congress

Rheumatology deals with a heterogenous group of connective tissue disorders, conditions in which pain and stiffness of some part of the musculoskeletal system and prominent. In the light of some recent achievements in this field, with a special emphasis on clinical immunology, discussed are the far-seeing papers presented at the Congress by our teachers more than half a century ago.

(Rad je primljen u Uredništvu 20. XII 1990. god.)